

Justyna Sikora

Dydaktyka w Zakładzie Pedagogiki Ogólnej i Teorii Wychowania

Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne 16,
207-210

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Justyna Sikora

DYDAKTYKA W ZAKŁADZIE PEDAGOGIKI OGÓLNEJ I TEORII WYCHOWANIA

Zakład Pedagogiki Ogólnej i Teorii Wychowania prowadzi przedmioty studiów z grupy przedmiotów podstawowych (pedagogika ogólna, współczesne kierunki pedagogiczne i teoria wychowania) oraz z grupy przedmiotów kształcenia ogólnego (filozofia) zarówno na studiach dziennych, jak i zaocznych w Instytucie Pedagogiki i Psychologii, Instytucie Edukacji Wczesnoszkolnej, Instytucie Edukacji Muzycznej oraz Instytucie Edukacji Plastycznej z następującymi specjalnościami:

- pedagogika opiekuńcza i pracy socjalnej,
- pedagogika resocjalizacyjna i profilaktyki społecznej,
- rewalidacja z terapią pedagogiczną,
- zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z terapią pedagogiczną,
- zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z językiem angielskim,
- edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej,
- edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych*.

Do przedmiotów kształcenia ogólnego studiów należy **filozofia** realizowana na I roku na wszystkich specjalnościach studiów dziennych i zaocznych. Dydaktykę prowadzi: ks. prof. dr hab. Juliusz Łukomski, dr Monika Kardaczyńska (i mgr Katarzyna Trębicka – godziny zleczone).

Formy zajęć: wykłady i ćwiczenia. Wymiar godzin:

- studia dzienne: wykłady – 15, ćwiczenia – 15,
- studia zaoczne: wykłady – 20, ćwiczenia – 10.

* Z uwagi na limit objętości niniejszego tomu nie zamieszczono *in extenso* programów tych przedmiotów nauczania, zostaną one tu jednak krótko omówione.

Sposób zaliczenia przedmiotu: zaliczenie ćwiczeń z oceną i zaliczenie wykładów.

Pedagogika ogólna traktowana jest jako kierunkowa dyscyplina naukowa, obejmująca całokształt procesów i zjawisk związanych z wychowaniem na poziomach: empirycznym, eksperymentalnym i normatywnym. Przedmiot ten, realizowany na I roku studiów, daje podstawy wiedzy o wychowaniu.

Formy zajęć: wykłady i ćwiczenia. Wymiary godzin:

a) studia dzienne: wykłady – 30, ćwiczenia – 30,

b) studia zaoczne: wykłady – 40, ćwiczenia – 20.

Sposób zaliczenia przedmiotu: zaliczenie z oceną ćwiczeń i egzamin.

Przedmiot pedagogika ogólna prowadzą: prof. zw. dr hab. Krystyna Duraj-Nowakowa, dr Justyna Dobrołowicz, dr Małgorzata Wasilewska, mgr Zofia Okraj (oraz w ramach godzin zleconych: mgr Mirosław Cholewiński, mgr Beata Chuma, mgr Justyna Sikora, mgr Wiesława Zasada)¹.

Współczesne kierunki pedagogiczne to przedmiot realizowany na II roku studiów. Treści zawarte w programie służą wprowadzeniu studentów w procesy i efekty kultury naukowej pedagogiki przez ukazanie różnorodności i złożoności najnowszych paradygmatów: kierunków i orientacji, tendencji i nurtów pedagogicznych.

Zajęcia dydaktyczne prowadzą: prof. zw. dr hab. Krystyna Duraj-Nowakowa, dr Justyna Dobrołowicz, dr Małgorzata Wasilewska, mgr Anna Przygoda, mgr Zofia Okraj (oraz w ramach godzin zleconych: mgr Mirosław Cholewiński, mgr Justyna Sikora, mgr Wiesława Zasada).

Formy zajęć: wykłady i ćwiczenia. Wymiary godzin:

a) studia dzienne: wykłady – 30, ćwiczenia – 30,

b) studia zaoczne: wykłady – 40, ćwiczenia – 20.

Sposób zaliczenia przedmiotu: zaliczenie ćwiczeń z oceną i zaliczenie wykładów.

Teoria wychowania to kolejny, trzeci przedmiot z grupy podstawowych realizowany w ramach działalności naukowo-dydaktycznej Zakładu. Prowadzony jest na III roku studiów na wszystkich specjalnościach przez następujących nauczycieli akademickich: dr Małgorzatę Kaliszewską, dr Monikę Kardaczyńską, dr Małgorzatę Strzelec, mgr Annę Przygodę, mgr Zofię Okraj.

Formy zajęć: wykłady i ćwiczenia. Wymiary godzin:

a) studia dzienne: wykłady – 30, ćwiczenia – 30,

b) studia zaoczne: wykłady – 40, ćwiczenia – 20.

Sposób zaliczenia przedmiotu: zaliczenie ćwiczeń i egzamin.

¹ Przedmiot pedagogika realizowany jest także na innych kierunkach nauczycielskich, ale przez Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne, powołane w 2000 r. Program nauczania obejmuje specyfikę i warunki pełnienia roli nauczyciela, w tym:

- nabywanie przez studentów kompetencji intelektualnych oraz etycznych określających sens i wartości zawodu nauczyciela,
- przyswajanie wiedzy o rodzinie i szkole jako podstawowych środowiskach wychowawczych,
- poznawanie procesów wychowawczych i dydaktycznych jako elementów edukacji.

Podstawowym celem zajęć z teorii wychowania jest wdrożenie studentów do otwartego myślenia o wychowaniu oraz do dyskusji na temat teorii i działalności wychowawczej, a także kreatywnego ujmowania i pełnienia roli wychowawcy oraz efektywnego projektowania własnych działań wychowawczych.

Do roku akademickiego 2002/2003 w ramach Zakładu Pedagogiki Ogólnej i Teorii Wychowania realizowany był również przedmiot z grupy kierunkowych – **pedeutologia** – prowadzony przez prof. zw. dr hab. Krystynę Duraj-Nowakową i mgr Zofię Okraj oraz przedmiot z grupy podstawowych – **pedagogika pracy**, który prowadzi dr Zdzisław Stoliński i mgr Anna Przygoda (oraz mgr Beata Chuma – godziny zlecane).

Pod kierunkiem naukowym pracowników Zakładu (prof. zw. dr hab. Krystyny Duraj-Nowakowej, ks. prof. dr. hab. Julisława Łukomskiego, dr Justyny Dobrołowicz, dr Małgorzaty Kaliszewskiej, dr Moniki Kardaczyńskiej, dr Małgorzaty Strzelec i dr Małgorzaty Wasilewskiej) prowadzone są także **proseminaria** i **seminaria magisterskie**. Ich celem jest przygotowanie studentów zarówno pod względem teoretycznym (merytorycznie i warsztatowo), jak i praktycznym do opracowania najpierw rozprawk proseminaryjnych, a potem rozpraw magisterskich. Ta forma zajęć prowadzi do zdobycia przez studentów umiejętności samodzielnego dostrzegania, stawiania oraz rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych z zakresu danej specjalności, a także do osiągnięcia umiejętności prowadzenia, konceptualizacji i wykonywania studiów literaturowych, a potem badań naukowych, analizy i interpretacji zarówno danych studyjnych, jak i empirycznych.

Podejmowana w pracach tematyka związana jest ze specjalnościami, na których studiują proseminarzyści i seminarzyści. Istotne znaczenie mają także skrzyżowane z tymi pierwszymi zainteresowania naukowe pracowników oraz ich kompetencje w zakresie zdobytych specjalności naukowych. Podejmowane są badania różnych problemów z: pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, specjalnej, resocjalizacyjnej, teorii wychowania, metodyki nauczania poszczególnych przedmiotów, funkcjonowania różnych instytucji i placówek systemu oświatowego, efektywności pracy dydaktyczno-wychowawczej, a także dziejów szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, historii wychowania i myśli pedagogicznej, dziejów zawodowego ruchu nauczycielskiego, czasopiśmiennictwa pedagogicznego itp.

Przy doborze tematów rozpraw uwzględnia się nie tylko teoretyczną, lecz i praktyczną ich przydatność w oświacie. Szczególną wagę przywiązuje się do aktualności i społecznego oraz pedagogicznego znaczenia podejmowanej problematyki.

Nieco bardziej konkretnie zostanie przedstawiona tematyka podejmowana przez studentów pod kierunkiem naszych promotorów. I tak problematyka proseminariów i seminariów magisterskich prowadzonych przez prof. zw. dr hab. Krystynę Duraj-Nowakową łączy zainteresowania studentów z tematyką dociekań i osiągnięć naukowych promotorki upowszechnianych w jej publikacjach. Tematyka podejmowana w rozprawach awansowych dotyczy zagadnień z różnych dziedzin pedagogicznych: pedeutologii, metodologii badań pedagogicznych, pedagogiki i dydaktyki oraz pedagogiki

wczesnoszkolnej i przedszkolnej, integrowania edukacji i wychowania na tych dwu szczeblach systemu oświaty.

Pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Krystyny Duraj-Nowakowej powstały prace doktorskie o tematyce pedeutologicznej i dydaktycznej:

1. Autorytet nauczyciela a stosunki interpersonalne w szkole.
2. Kształtowanie wrażliwości moralnej uczniów klas początkowych techniką swobodnych tekstów.
3. Kształtowanie postaw proekologicznych uczniów klas początkowych.
4. Planowanie zajęć dydaktycznych w przedszkolu na tematy systemowe.
5. Kształtowanie pojęć zdrowotnych uczniów klas trzecich na zajęciach zintegrowanych.
6. Kształtowanie zainteresowań kulturą ludową uczniów klas początkowych.

Fragmety niektórych rozpraw awansowych napisanych pod kierunkiem naukowym prof. zw. dr hab. Krystyny Duraj-Nowakowej ukazały się drukiem (3 rozprawy doktorskie i fragmenty kilkunastu magisteriów) w czasopismach pedagogicznych i zwartych opracowaniach zbiorowych.

Problematyka seminariów magisterskich prowadzonych przez ks. prof. dr. hab. Julisława Łukomskiego dotyczy zagadnień związanych z filozoficznymi, ekologicznymi i socjologicznymi podstawami oddziaływań pedagogicznych.

Tematyka prac magisterskich, które powstają pod kierunkiem dr Justyny Dobrowicz skupiona jest wokół zagadnień organizacji i wykorzystania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Do zagadnień podejmowanych w ramach seminarium prowadzonego przez dr Małgorzatę Wasilewską należą takie, jak: problematyka funkcjonowania społecznego dzieci niepełnosprawnych, poczucie osamotnienia człowieka oraz jego uwarunkowania, środowiskowe uwarunkowania uzależnień.

Z kolei tematyka seminariów magisterskich dr Moniki Kardaczyńskiej skupia się wokół następujących problemów szczegółowych:

- egzystencjalne, poznawcze, aksjologiczne i etyczne aspekty problemów wychowawczych i społecznych;
- ontyczny, poznawczy, aksjologiczny, etyczny i estetyczny wymiar ludzkiej egzystencji i różnych form ludzkiej aktywności;
- światopoglądowe uwarunkowania problematyki oddziaływań wychowawczych (edukacyjnych);
- praca nad sobą i samodoskonalenie jako jeden z wymiarów wychowania.